

Uzależnienia jako wyzwania dla nowych modeli profilaktyki

- Czy w obszarze uzależnień coś się zmienia?
- Czy mamy do czynienia z eksplozją, stabilizacją czy łagodzenia problemu uzależnień?
- Jak reagujemy na uzależnienia?
- Czy ścieżki rozwiązywania problemu uzależnień odpowiadają istocie i skali problemu?
- Które z uzależnień (addiction, disorder) mają charakter problemu ogólnospołecznego?

Mariusz Jędrzejko dr hab. prof. WSBiP

Fundacja Bonum Humanum

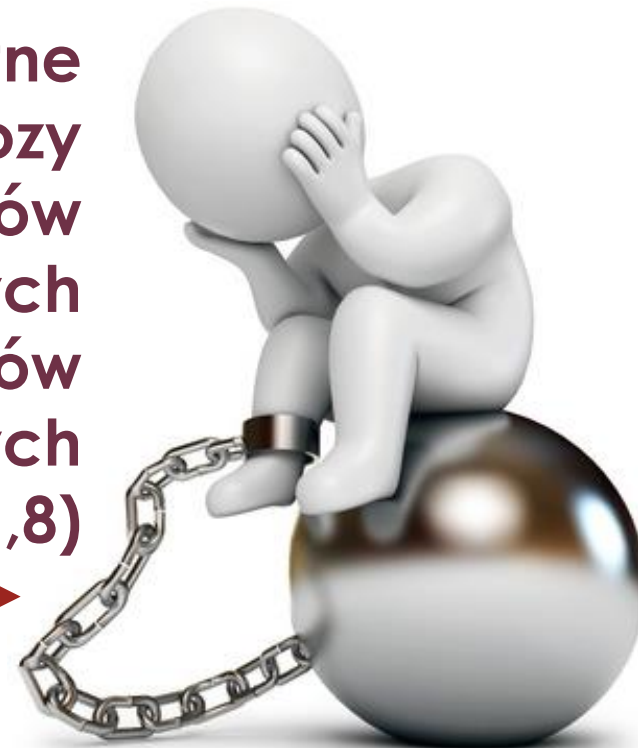
Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Dorosłych z Zaburzeniami i Uzależnieniami, Józefów 12, 97-216 Czerniewice

Uzależnienia jako wyzwania dla nowych modeli profilaktyki

Czy w obszarze uzależnień coś się zmienia?

- V—XII. 2021 – 34 pełne diagnozy
 - 11 pacjentów długoterminowych
 - 18 pacjentów krótkoterminowych
- Średnia wieku 15,4 (10,2-21,8)

Uzależnienia jako wyzwania dla nowych modeli profilaktyki

Czy w
obszarze
uzależnień
coś się
zmienia?

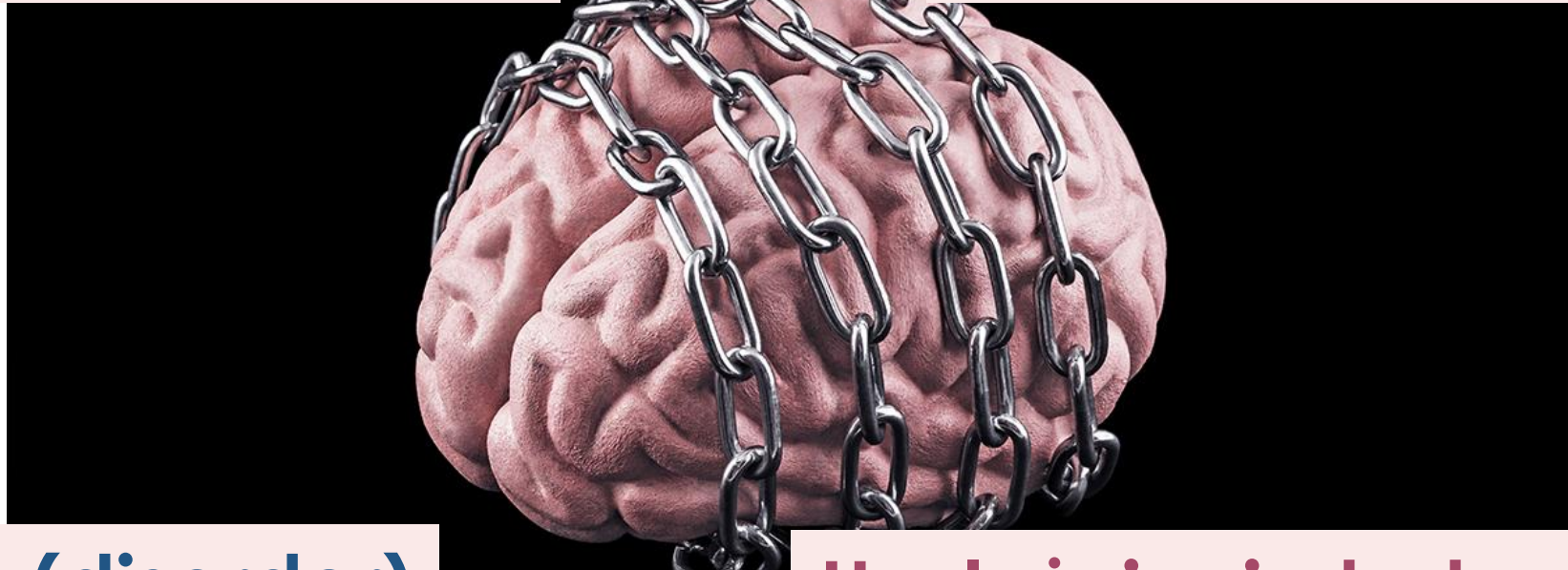
Centrum Wspierania dla Dzieci i Dorosłych z Zaburzeniami i Uzależnieniami, Józefów 12, 97-216 Czerwiec

marusz@cps.edu.pl

3

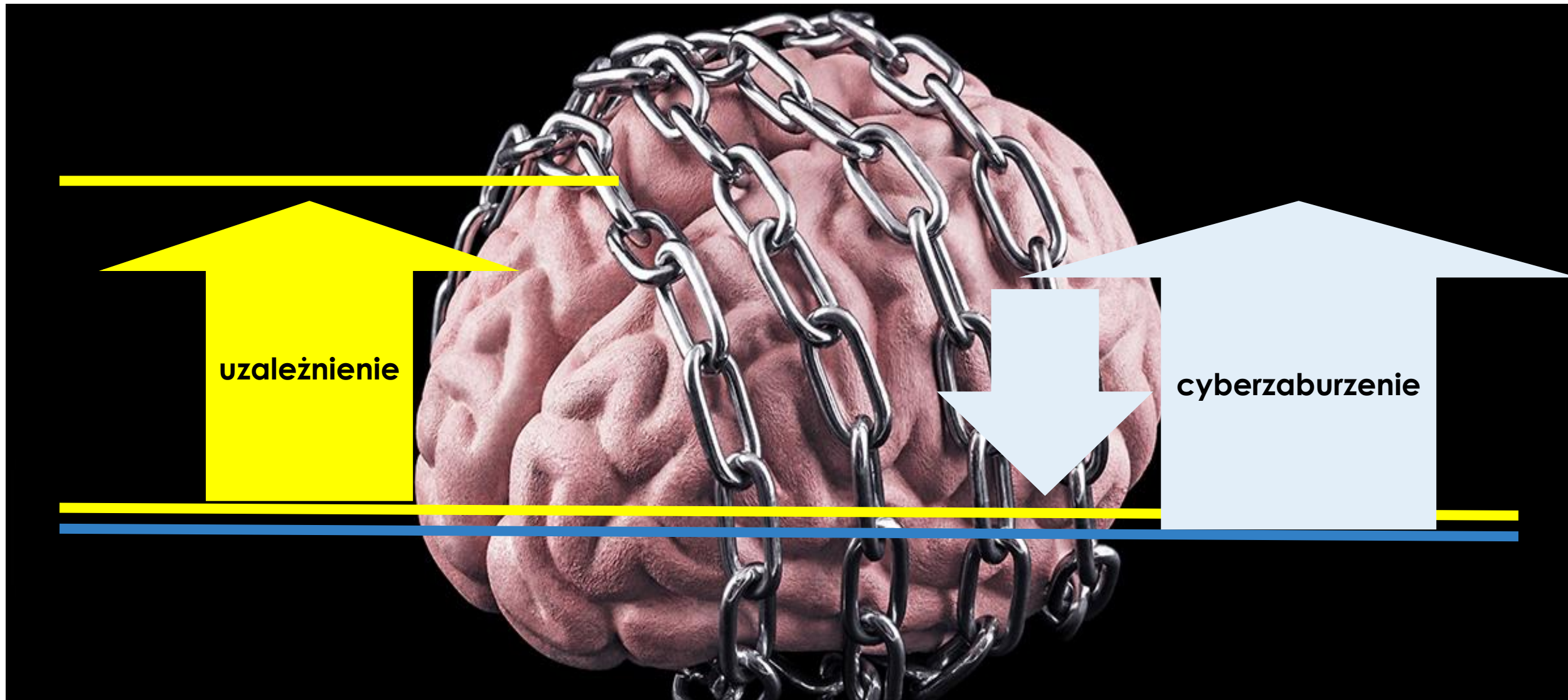
Uzależnienia chemiczne

Uzależnienia społeczne

Zaburzenia (disorder)

Uzależnienia behawioralne

uzależnienie

cyberzaburzenie

Zaburzenia - cyberzaburzenia (cyberdisorder)

BONUM HUMANUM

Uzależnienia jako wyzwanie dla nowych modeli profilaktyki
Czy w obszarze uzależnień coś się zmienia?

Uzależnienia chemiczne

Uzależnienia społeczne

Zaburzenia (disorder)

Uzależnienia behawioralne

II połowa XX wieku: Furga-Baran, Chmielewska, Cekiera, Ilnicki, Zatoński, Śledzianowski, PARPA, KBPN, IPIŃ

1. Nikotynizm, 2. Alkoholizm, 3. Lekomania, 4. Narkomania (uzal.)

I i II dekada XXI wieku:

Sierostawski, Cekiera, Jabłoński, Mosiołek, Łukowska, Białas, Pyżalski, Zatoński, Jabłoński, Brzóska, Woronowicz, GIS, IPIŃ, PARPA, EMCDDA,

1. Alkoholizm, 2. Cyberzaburzenia
3. Narkomania (eksp.), 4. Lekomania
5. Nikotynizm (nowe formy), 6. Zaburzenia jedzenia (A,B,O), 7. Pracoholizm, 8. Zakupoholizm

II połowa XX wieku: Furga-Baran, Chmielewska, Cekiera, Ilnicki, Zatoński, Śledzianowski, PARPA, KBPN, IPiN

I i II dekada XXI wieku: Sierostawski, Cekiera, Jabłoński, Mosiołek, Białas, Pyżalski, Zatoński, Woronowicz, GIS, IPiN, PARPA, EMCDDA.

1. Nikotynizm, 2. Alkoholizm, 3. Lekomania, 4. Narkomania (uzal.)

1. Alkoholizm, 2. Cyberzaburzenia
3. Narkomania (eksp.), 4. Lekomania
5. Nikotynizm (nowe formy), 6. Zaburzenia jedzenia (A,B,O), 7. Pracoholizm,
8. Zakupoholizm

**Skutki bezpośrednie:
ok. 4 mln osób
(2,5 mln nikotyna,
600 tys. alkohol
(U+NU),
300 tys. leki
250 tys. narkotyki i
NSP – 1/4 U)**

**Skutki społeczne
ok. 6 mln
osób**

**Uzależnienia chemiczne:
Co już wiemy?**

1. problem 21 wieku: Kupa doznań, doświadczeń, odkrycia świata, zaprawa doświadczalna, PAFPA, KAPPA, KAPPA

1. Nikotynizm, 2. Alkoholicyzm, 3. Lekomania, 4. Narkomania (uzal.)

1.1. skutki 21 wieku: (wzrostowi, zdrowiu, jakości, wielkości, wiedzy, postaw, zachowań, możliwości, GŁ, PAFPA, KAPPA, KAPPA)

1. Alkoholicyzm, 2. Cyberzaburzenia, 3. Narkomania (eksp.), 4. Lekomania, 5. Nikotynizm (inne formy), 6. Zaburzenia jedzenia (A.B.D.), 7. Przechłodzenie, 8. Zakupoholizm

Skutki bezpośrednie:
ok. 4 mln osób
(2,5 mln nikotyna,
600 tys. alkohol,
300 tys. leki
150 tys. narkotyki i
NSP)

Skutki społeczne
ok. 6 mln
osób

Uzależnienia chemiczne:
Co już wiemy?

Nowe problemy:

1. Dostępność substancji
2. Niski wiek inicjacji
3. Eksperymentowanie wśród nastolatków
4. Mity
5. Wyrównanie: płeć, miejsce zamieszkania
6. Błędna ocena zagrożeń
7. Późna reakcja
8. Diagnozy FASD (25%)

Nowe problemy:

1. Dostępność substancji
2. Niski wiek inicjacji
3. Eksperymentowanie wśród nastolatków
4. Miły
5. Wyrównanie: płeć, miejsce zamieszkania
6. Błędna ocena zagrożeń

Studium przypadku Justyna – 14 lat

- 3.09-15.10.2021 – ok. 30 przyjęć mefedronu – **czas, dawka**
- Źródło narkotyku – 17-letnia koleżanka – **atak ze strony bliskiej osoby**
- Pierwsze 7-10 razy narkotyk bezpłatny – **nowa dealerka**
- Kolejne odpłatne
- Dziewczynka wykorzystana jako „aktorka” w filmie pornograficznym – **filmy nie do zablokowania**
- Stygmat w grupie rówieśniczej
- Próba samobójcza
- Po terapii przeniesiona 400 km od domu, do innej rodziny
- W procesie zmiany tożsamości
- Na zajęcia przyszło 87/257 rodziców**

II połowa XX wieku: Furga-Baran, Chmielewska, Cekiera, Ilnicki, Zatoński, Śledzianowski, PARPA, KBPN, IPiN

I i II dekada XXI wieku: Sierostawski, Cekiera, Jabłoński, Mosiołek, Białas, Pyżalski, Zatoński, Woronowicz, GIS, IPiN, PARPA, EMCDDA.

1. Nikotynizm, 2. Alkoholizm, 3. Lekomania, 4. Narkomania (uzal.)

1. Alkoholizm, 2. Cyberzaburzenia
3. Narkomania (eksp.), 4. Lekomania
5. Nikotynizm (nowe formy), 6. Zaburzenia jedzenia (A,B,O), 7. Pracoholizm,
8. Zakupoholizm

Skutki bezpośrednie:

**Ok. 1,5 mln dorosłych
Ok. 2 mln dzieci i
nastolatków**

**Skutki
społeczne
ok. 6 mln
osób**

**Uzależnienia behawioralne:
Co już wiemy?**

Nowe problemy:

1. Problemowe używanie technologii cyfrowych
2. Podwójna diagnoza
3. Świadomość problemu – brak reakcji
4. Sprzeczność postaw rodzicielskich

Studium przypadku Krystian – 13 lat

Nowe problemy:

1. Dostępność substancji
2. Niski wiek inicjacji
3. Eksperymentowanie wśród nastolatków
4. Miły
5. Wyrównanie: płeć, miejsce zamieszkania
6. Błędna ocena zagrożeń

Wychowywany przez samotną matkę

Ok. 75% cyberdisorder to dzieci wychowywane przez samotne matki lub samotnie z powodów ekonomicznych

Brak modelowanie relacji dziecko – TC

90% pacjentów nie ma PKR

Brak zainteresowań poza szkolnych

Sieć jako jedyne pole relacji i rozrywki

Introwertyk, Asperger, zaniżona ocena

Czynniki wzmacniające cyberproblemy

Matka pracoholik

Brak relacji rodzinnych jako predyktor ucieczki w sieć

Interpretacja
przypadków
2020-2021 oraz
pracy CPS

(A)

- 1. Reakcja rodziców dopiero w głębokich stadiach problemowych**
- 2. Wielokrotne próby naprawy sytuacji przez rodziców, bez postaw nacechowanych konsekwencją**
- 3. Strach przed psychiatrą i terapeutą**

Interpretacja
przypadków
2020-2021 oraz
pracy CPS-FBH

(B)

1. Reakcja szkoty po zdarzeniach – tylko niespełna 15% to działania wyprzedzające
2. Aktywność rodziców w programach profilaktycznych na poziomie 20-30%
3. Powszechna nieobecność rodziców dzieci problemowych

Dobre praktyki

2017-2021 – znane LO Warszawa

W czwartym roku profilaktyki narkotykowej:

- ❑ Obecna IV klasa LO (1998 – 28,2% deklaracji po THC, 2021- 13,9% po THC)
- ❑ Obecna III Klasa LO (1999 – 26,1% po THC, 2021 – 11,2% po THC)

Co może poprawić sytuację?

1. Jedna instytucja zajmująca się problematyką uzależnień
2. Zmiana polityki przeciwdziałania uzależnieniom – zejście z promocji programów rekomendowanych na promocję dobrych praktyk
3. Nowy model kształcenia terapeutów – z biznesu środowiskowego na politykę otwartych drzwi
4. Modele profilaktyki wieloletniej i integralnej połączone z jej budżetowaniem
5. Wieloletnie programy w instytucjach oświatowych
6. Poszerzenie bazy terapii

Dzieci jako ofiary systemu

**Alkohol
jako
kluczowe
wyzwanie -
OECD
05.2021**

35% Polaków upija się raz w miesiącu
Pijemy 11,7 l czystego spirytusu rocznie

Postulaty dla władzy – krok 1

- Alkohol sprzedawany pow. 21 roku życia
- Zakaz reklamy alkoholu
- Zakaz sprzedaży alkoholu na stacjach benzynowych
- Zakaz sprzedaży w poj. mniejszych niż 0,2 l

BONUM HUMANUM

**Najlepszym sposobem
na dokonanie zmian jest
skończenie
z mówieniem
i przystąpienie
do działania.**